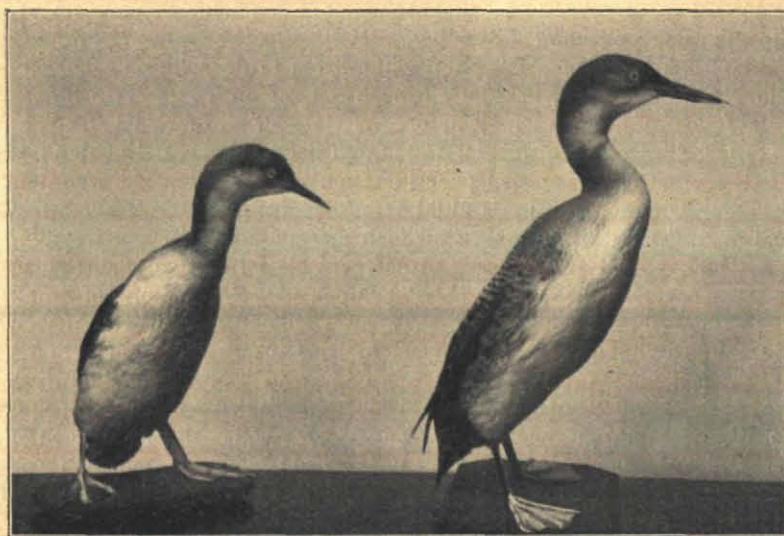

GEVEDERDE NOORDPOOL-REIZIGERS OP DE LOOSDRECHTSCH E PLASSEN.

EEN maand vroeger dan de officieele aankondiging op den kalender, had de onverbiddelijke vorst van het Hooge Noorden op zijn gebruikelijke wijze zijn intrede gedaan. De couranten-berichten vermelden, dat in onze Noordelijke provincie Groningen de wintervorst zijn visitekaartje, in den vorm van dwarrelende sneeuwvlokken in ruimen overvloed, had doen nedervallen, waardoor het verkeer gestremd werd en velden en beemden met een rein wit kleed waren overtrokken. Met ruw geweld van huilende en gierende stormvlagen waren de laatste meer vriendelijke herfst-dagen verdwenen, en dit mag dan misschien de oorzaak zijn dat ons land door een zeldzamen vogel werd bezocht, welke tot de orde der zeeduikers behoort n.l. de IJs-

Hilversum.

Parelduiker en IJsduiker.

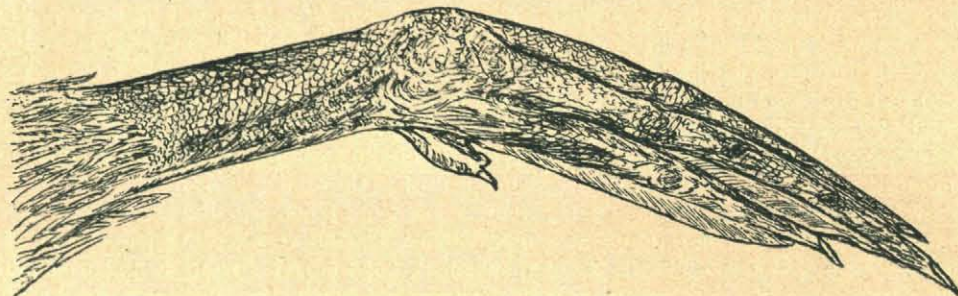
Foto G. VAN GRONINGEN.

of Noordzeeduiker *Colymbus glacialis*. Reeds enkele dagen was deze vogel zwervende op de Loosdrechtsche plassen waargenomen, totdat de jager hem eindelijk na veel moeite onder schot kreeg, op het oogenblik, dat deze een meerkoet onophoudelijk achtervolgde. Het was een mooie forse vogel, wiens lichaams grootte ongeveer op die eener gans gelijkt. Aanvankelijk was het niet zonder enig bezwaar, hem tot de juiste soort te bepalen. Niet een der gedetailleerde beschrijvingen der *Colymbus glacialis*, uit de vele ornithologische geschriften, die mij ten dienste stonden, gaven hem duidelijk weer, zoodat ik vermoed dat verschillende schrijvers elkander blindelings zijn gevolgd in de opgave over het uitzien dezer vogelsoort; en men kan daaruit tevens afleiden, dat deze zeeduiker tot de zeldzaamste verschijningen in ons land behoort. Brehm zegt echter, de zeeduikers, die ons land bezoeken, omvatten drie soorten, van wie alle het vederkleed in verschillende jaargetijden en levenstijdperken ongelijk in kleur is. Winkler zegt omtrent deze vogels nog het volgende: Zelden ziet men den IJsduiker in het binnenland of op de streken der zee waar de lucht minder ruw is; die in sommige jaren op onze en de Engelsche kusten gezien worden zijn nooit volwassen maar slechts zes maanden of hoogstens

een jaar oud. In bruiloftskleed krijgt men hem echter hier nooit te zien. De velerlei beschrijvingen alsmede de prachtige en kleurrijke afbeeldingen maakten het determineren nog moeilijker; ik wist eigenlijk niet precies of mijn vogel een parel- of wel een ijsduiker was. Totdat ik het vogelboekje van Thijssse ter hand nam, wat mij de gewenschte inlichtingen verschafte en een bevredigende oplossing gaf. Hierin werd de grootte van den ijsduiker in centimeters aangegeven (78 cM.), en deze kwam precies met die van den vogel overeen.

Nu wist ik dan, dat mijn vogel *Colymbus glacialis* was, ik heb dus een der zeldzaamste soorten uit de familie der zeeduikers in mijn bezit. 's Winters zwerft hij rond en daalt dan soms hoewel zelden ook naar onze kusten af, waar hij eenige malen (bij Soeterwodde, op Wieringen, bij de Zwarte Haan, bij Schellingwoude, op het Sneekermeer) gevangen of geschoten wordt.

Het is een vogel, die in het hooge Noorden thuis behoort, waar zij in groote troepen vereenigd de kusten van Amerika en de onherbergzame oorden op de Shetlands, IJsland en Groenland verlevendigen. Zij beminnen de eenzaamheid en achtervolgen iederen anderen vogel, die niet tot hun soort behoort. Door zijn verbazende snelheid in zwemmen en duiken, bracht ook deze vogel onder de overigens meer gemoedelijke waterbewoners der Loosdrechtsche plassen heel wat stoornis teweeg. Hoewel de zeeduikers met de zoetwaterduikers in vele eigenschappen overeenstemmen, wijken zij in vorm en gestalte hierin van elkander af, doordat

Poot van een Zeeduiker.
Rechter buitenkant. Het zonderlingste lijkt de ligging der teenen; de bovenste teen is de middelteen, de middelteen de buitenteen en de buitenteen de binnenteen. De binnenteen heeft twee, de middelteen drie en de buitenteen vier leden. De teenen rusten niet naast, maar op elkaar.

zij veel zwaarder en krachtiger gevormd zijn; zij hebben een veel dikkeren kop en hals; ook de rechte en saamgedrukte mesvormige bek is aanmerkelijk forscher en heeft de lengte van den kop. In het voltooide kleed zijn de kop en de hals zwartgroen met uitzondering van een uit witte overlansche strepen gevormde halsband, de overige bovendeelen zijn zwart met op den rug vierhoekige witte vlekken. Het jeugdkleed is, zooals ik heb medegedeeld, zeer verschillend, zij missen alle schitterende kleuren, hebben, evenals de oude vogels, het geheele onderlijf van bek tot aan den staart glanzend wit, terwijl bovenkop, nek en rug grauwwachtig zwart zijn en alle vederen met grijswitte zoomen zijn voorzien en lijken daardoor volgens vele vogelkundigen op de oude exemplaren in winterkleed. Tusschen mannetje en wijfje bestaat in uiterlijk geen merkbaar verschil. Hunne platgedrukte en met schildjes voorziene beenen staan zeer naar achteren, waaraan de voetwortels zijdelings zijn saamgedrukt (zooals de teekening duidelijk te zien geeft); deze zijn aan de buitenzijde bruinachtig zwart en aan de binnenzijde blauw- en creme-achtig wit gekleurd en van zwemvliezen voorzien. De staart is kort en afgerond. Hun geluid lijkt op dat van een blaffenden en jankenden hond, waardoor de jagers de zeeduikers hier ook blafferd noemen.

Dat het hier reeds genoemde vogelboekje van onzen geachten redacteur Thijssse een vertrouwbare raadgever is, bleek mij ten duidelijkste, toen mij andermaal op 8 Januari j. l. een tweede zeeduiker werd gebracht, die eveneens hier op de Loosdrechtsche plassen geschoten

was. Deze was aanmerkelijk veel kleiner. 't Was een Parelduiker *Colymbus arcticus* in winterkleed, en die, zooals Thijsse ook mededeelt, precies in het winterkleed op den ijsduiker gelijk. Ook de opgave der grootte (65 cM.) kwam wederom nauwkeurig met den vogel overeen, de kleuren, alsook de lichtere randen aan de rugvederen, waren gelijk aan die van den ijsduiker, alleen de afgeronde staart van dezen duiker had lichte zoomen. Zooals de foto te zien geeft, is de kop minder en de nek iets meer met donkere grauwe veertjes voorzien.

De jager deelde mij mede, dat deze vogelsoort ook vroeger meermalen hier werd waargenomen en door zijn vader werd geschoten. De ijsduiker was hem onbekend, maar door een treffende overeenkomst van beide soorten hield hij de ijsduiker voor een mannelijk, de parelduiker voor een vrouwelijk exemplaar van één soort.

In het eerste geval kan de man gelijk hebben, de opgaven omtrent deze verschijningen in ons land zijn alle gelijkluidend, ook Thijsse zegt, deze vogels komen in het winter-halfjaar minder zeldzaam voor dan de vorige soort en voegt er aan toe, dat ook deze soort (*Colymbus arcticus*) enkele malen in zomerkleed in ons land is waargenomen. Wat ik overigens van de zeeduikers gelezen heb aangaande hun levenswijze en gewoonte, komen alle soorten nagenoeg met elkaar overeen, zoodat ik het verder onnoodig acht hier eenige mededeelingen te doen. Alleen dit wil ik er nog aan toe voegen, als voedsel voor deze soort van vogels wordt visch als hoofdzaak beschouwd; het verwonderde mij dan ook niet, dat de parelduiker nog negen bijna onverteerde katvischjes van verschillende grootte in zijn krop had, die bij de operatie te voorschijn kwamen. Maar de jacht van den ijsduiker op de meerkoet doet mij veronderstellen, dat zij ook zwakkere vogels niet versmaden, hoewel deze zeer uitgehongerd moet zijn geweest, want in zijn krop was niets aanwezig. De derde soort is de roodhalzige zeeduiker. Hoewel in ons land de meest algemeene soort, is hij nog niet in mijn bezit. Mocht deze of gene vriendelijke lezer den voor hem waardeloozen vogel onverhoeds in zijn bezit krijgen en mij dan ter completering willen afstaan, zal mij dit hoogst aangenaam zijn en wil ik gaarne de kosten vergoeden.

Ik wil echter deze mededeelingen eindigen met een kleine opmerking. Het is mij onbegrijpelijk hoe men er toe gekomen is deze en meer dergelijke zeldzame vogels, die sporadisch ons land bezoeken, tot de Nederlandsche vogels te rekenen. Ik voor mij vind zulks een grove dwaling, men kan hen onder in Nederland waargenomen vogels rangschikken, maar daarom behooren ze m. i. nog niet tot de Nederlandsche vogels. Evenmin als men een buitenlander, die zoo nu en dan ons land bezoekt, Nederlander zou kunnen noemen. Alleen zij hebben het burgerrecht tot het voeren van dien titel, wanneer zij hier het levenslicht hebben aanschouwd en zijn groot gebracht, daarom zou het goed zijn achter de lijst van de hier in Nederland broedende vogels — Nederlandsche vogels dus — een staatje te voegen van buitenlandsche vogels, die in de wintermaanden in ons land worden waargenomen, zij zijn er daarom niet minder merkwaardig om.

Hilversum.

JAKMA & ZOON.

Natuurhistorische Inrichting.

P. S. Later vernam ik, dat in gezelschap van den Parelduiker ook weer een Ijsduiker was verschenen, die door het schot op den Parelduiker ijlings op de vlucht ging en niet meer teruggekeerd is.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Rectificatie. In mijn stuk over nieuwe en zeldzame Nederl. paddenstoelen in de vorige afl. zijn een paar drukfouten gekomen op blz. 378: *Gyromitra esculenta* is niet reeds verschenen den 2en, maar den 25en Maart. *Mitroglossum viride* moet zijn, *Microglossum viride*.

C. COOL.